

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

Danmarks Jægerforbund
Molsvej 34
8410 Rønde

Tlf. + 45 88 88 75 00

post@jaegerne.dk

CRV-nr. 15 79 61 46

Den 15. juni 2020

Miljø- og Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen Fyn,
Sollerupvej 24,
5600 Faaborg
fyn@mst.dk

Høring til Havstrategiens nye overvågningsprogram 2021-26 - Danmarks havstrategi II - anden del Overvågningsprogram

Miljø- og Fødevareministeriet har den 23. marts 2020 udsendt udkast til Havstrategiens nye overvågningsprogram 2021-26 i offentlig høring, og i denne forbindelse ønsker Danmarks Jægerforbund at give følgende kommentar:

Generelle kommentarer

<i>Vedrørende</i>	<i>Kommentar</i>
Ny teknologi	DJ er positive overfor, at moderne teknologi implementeres i højere grad i overvågningen.
Overvågning af sæler	DJ mener, at det sekundære kriterium omkring tungmetaller og ophobning heraf i havpattedyr og særligt sæler bør overvejes som en del af overvågningsprogrammet. Ophobning af tungmetaller kan medføre en række konsekvenser blandt andet for sælernes reproduktionsevne. Tungmetallerne og andre hormonforstyrrende stoffer bør derfor overvåges for at kunne kortlægge de samlede pres-faktorer for havpattedyrene.
Ulovligt regulerede sæler	De sæler, der indrapporteres som ulovligt regulerede kunne fremgå af overvågningen.

<i>Vedrørende</i>	<i>Kommentar</i>
Støj - havpattedyr	Det vil være en fordel, om der kunne tilvejebringes flere data omkring støjovervågning. Det fremgår ikke af materialet hvilken nedre grænse/tålegrænse havpattedyrene har for støj. Det ville være interessant og relevant at få mere viden om havpattedyrenes tålegrænse.
Støj - lavfrekvent	Der er planlagt tre store vindmølleparker langs vestkysten, hvor aktiviteterne omkring parkerne må forventes at tilvejebringe en del støj fremadrettet. På det oversigtskort, der blev vist til interessentmødet, var der ingen målestationer langs hele den strækning hvor vindmølleparkerne skal opføres. Det kunne overvejes om det ville være en fordel at kunne måle på støjniveauer før og efter oprettelse af parkerne, for at dokumentere om parkerne har en indflydelse i forhold til støj under vand.
Støj - fisk og krebsdyr	Det bemærkes, at der er et dårligt datagrundlag for hvordan fiskebestande påvirkes af støj, og det samme for krebsdyr. I forhold til en helhedsvurdering af økosystemets påvirkning ville det være interessant at få mere viden om dette aspekt.
Marint affald - nye arter til indsamling af data	I forhold til ny overvågning finder Jægerforbundet det vigtigt, at der overvåges på filtratorerne i forhold til plastik. Blåmuslingen vil være en oplagt art at monitorere, da den udgør en stor del af fødegrundlaget for en række arter, og samtidig er den let at indsamle.
Bemærkning vedr. antal af strande til referencestrande til affaldsopsamling	Der er udpeget 5 strande (den 6. er undervejs) til opsamling af affald på en 100 meters strækning. Det står klart, at der er tale om referencestrande, hvor den mængde affald, der opsamles, skal afspejle, så vidt muligt, det affald der kommer fra havet. Der skal i den sammenhæng tages højde for punktkilder, som f.eks meget befærdede strande og lignende. Jægerforbundet mener, at det kan overvejes at samarbejde med diverse Citizen science programmer og eller APP's, der overvåger selvsamme affaldsmængde. Om ikke andet vil dette kunne bidrage til det rumlige billede af affaldsmængden. Kommuner renser også strande og indsamlingen af dette affald kunne måske indgå i den overordnede overvågning. Med en kystlinje på ca. 8750 km bemærker jægerforbundet samtidig, at 6 prøvepunkter er meget lidt, og mener derfor, at der bør tilføjes yderligere referencestrande til overvågningen.
D1 Fugleovervågning - optælling	På interessentmødet d. 3. juni blev det nævnt, at optælling af mallebukker ved Norske Rende ville blive gennemført i april. Umiddelbart forekommer det mere oplagt at foretage denne tælling i sensommeren (august), hvor flest mallebukker forekommer i området. August er dog næppe det bedste tidspunkt at optælle lommer, så derfor mener vi, at tællingen af lommer bør gennemføres i april (dette blev også nævnt på mødet d. 3. juni).

<i>Vedrørende</i>	<i>Kommentar</i>
	<p>Vi håber (eller opfordrer til), at vinteroptællingerne omkring Bornholm vil omfatte alle arter, således at f.eks. forekomsten af dykænder i området også opgøres.</p> <p>Vi mener generelt, at det bør prioriteres at gennemføre tællinger, der giver overblik over det samlede antal fugle på et eller flere tidspunkter i løbet af året. Som programmet er sat sammen nu, vil man blot få kendskab til forekomsten i de udvalgte områder på forskellige tidspunkter af året.</p> <p>En tælling hvert 6. år forekommer at være et utilstrækkeligt materiale at vurdere forekomsten af hhv. fældende havdykænder (juli-september) og fugle i Nordsøen (april), idet forekomsten af fugle varierer en del fra år til år - og også i årets løb. Vi opfordrer derfor til, at der igangsættes et mere omfattende overvågningsprogram for denne del; f.eks. hvert andet eller tredje år for dykænderne (her er det bedste tidspunkt for tællingen velkendt) og flere gange pr. optællingsår i Nordsøen (her mangler man generelt viden om fuglenes forekomst i løbet af året). Skal der prioriteres mellem disse opgaver, så bør der i første omgang være fokus på at forbedre vores kendskab til fugleforekomsterne i Nordsøen.</p>
D1 Havfugle - bifangst	<p>Vi savner en vurdering af, hvordan det skal afgøres, om omfanget af bifangst truer en fuglebestand på lang sigt. Flere af de arter, der er særligt udsat for risikoen for bifangst, er i tilbagegang og/eller rødlistede på globalt plan, og vi så gerne, at der blev indført en målrettet overvågning af omfanget af bifangst i områder, hvor netop disse arter optræder særligt talrigt. Garnredskaber bør i denne sammenhæng prioriteres lige så højt som fiskefartøjer.</p> <p>Der bør iværksættes en omfattende undersøgelse af omfanget af bifangst, ikke mindst i forhold til, at vigtigheden af de danske farvande som overvintringsområde er meget stor for flere af de arter, der er påvirket af bifangstproblemet.</p> <p>Vi mener ikke, at fastsættelse af tærskelværdier i relation til bestandens størrelse (som for marsvin er angivet til 1,7%) vil løse problemet - nogle bestande af de fuglearter, der er ofre for bifangst, er meget store, og det bør derfor også overvejes, om det er etisk forsvarligt at tillade bifangst af et stort antal fugle - og selvom det måske drejer sig om små andele af bestandene.</p>
D1C3 Populationsdemografi (fugle)	<p>Køns- og aldersratio kunne tilføjes som parametre til overvågning af fuglenes (især dykændernes) populationsdemografi. Der er tendens til en øget andel af hanner og adulte individer, så fokus på dette ville være værdifuldt. Kan evt. baseres på eksisterende data eller optælling udvalgte steder (se f.eks. https://dce2.au.dk/pub/SR336.pdf).</p>
D1 Biodiversitet - habitat	<p>Vi opfordrer til, at flere aspekter af habitattypernes tilstand overvåges. Forekomsten af plankton siger ikke nødvendigvis noget om habitatets kvalitet for havpattedyr og fugle. Overvågningen af pattedyr og fugle</p>

<i>Vedrørende</i>	<i>Kommentar</i>
	vurderes ikke umiddelbart at være detaljeret nok til at sige noget om faldende kvalitet af deres levesteder - ændringer vil detekteres på meget stor skala og med stor sandsynlighed for sent.
D2C3 Ikke-hjemmehørende arter	Det undrer os, at hverken miljømål eller indikatorer er fastsat for at overvåge de negative ændringer som følge af ikkehjemmehørende og invasive arter, og at effekten af disse arter ikke overvåges. Vi mener, at såvel tætheden af introducerede arter som effekten af deres tilstedeværelse bør overvåges - i det mindste nationalt, men især ved høje tætheder også gerne lokalt/regionalt.
D1 Rødlistede arter - havfugle	Fokus på overvågning af rødlistede arter bør øges, i det mindste ved at ændre det operationelle miljømål 1.5 til et egentligt miljømål.

Specifikke kommentarer

	<i>Side og linje</i>	<i>Vedrørende</i>	<i>Kommentar</i>
1	S. 19	Kriterier - fugle	Kriterierne, miljømål og indikatorer for fugle kan med fordel indsættes her - det vil give et bedre overblik over indsatsen i forhold til havfugle.

Venlig hilsen
Danmarks Jægerforbund

Claus Lind Christensen
Formand

Direkte tlf. + 45 27 80 28 55
E-mail clc@jaegerne.dk